

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
« 23 » 2017
О.Б.Жильцов

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОДФ 9. ПСИХОЛОГІЯ

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво»

I-й освітній рівень (бакалаврський)

Педагогічний інститут

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02130554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Проголосив: 03/19/17
(підпис) (прізвище, ім'я)
« 19 » 2017

КИЇВ – 2017 рік

Психологія: робоча навчальна програма [для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво»] / С.О. Подофей. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017 р. – 14 с.

Розробник:

Подофей Світлана Олексіївна, викладач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма обговорена і затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 7 від 01.02.2017 року

Завідувач кафедри педагогіки та психології

 Іванюк Г.І.

Заступник директора Педагогічного інституту з науково-методичної та навчальної роботи

 Машовець М.А.

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 4	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Нормативна	
	Спеціальність <i>023 «Образотворче мистецтво»</i>		
Модулів – 3	Академічна кваліфікація: бакалавр образотворчого мистецтва	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	-
Загальна кількість годин – 120год.		Семестр	
		1-й, 2-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 4	Професійна кваліфікація: вчитель образотворчого мистецтва	Лекції	
		22 год.	-
		Практичні, семінарські	
		20 год.	-
		Самостійна робота	
		42 год.	-
		Модульний контроль	
		6 год.	-
Семестровий контроль			
30 год.	-		
Вид контролю: Екзамен			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – озброїти майбутніх фахівців системою психологічних знань як базовим підґрунтям майбутньої професійної діяльності; створити науково-обґрунтовані передумови для стимулювання самопізнання і саморозвитку особистості; сприяти підвищенню загальної психологічної культури в умовах гуманізації суспільних відносин.

Завдання: оволодіти такими базовими поняттями, як об'єкт психології, предмет психології, методи, методологія, теоретичними та методологічними основами вивчення психічної діяльності особистості, вищі психічні функції; сформувати навички практичного застосування знань про психологічний розвиток особистості у професійній діяльності.

В результаті вивчення даного курсу студент повинен **знати:**

- основні психологічні терміни;
- орієнтуватися у методологічних принципах психологічного дослідження та етапах його проведення;
- теоретичні положення з проблем розвитку, функціонування психіки та закономірності розвитку вищих психічних функцій;

вміти:

- працювати з науковою психологічною літературою;
- аналізувати сутність психічних процесів у залежності від факторів, що на них впливають;
- враховувати особливості людини, закономірності психічної діяльності, характер, психічні стани, чинники, що впливають на функціонування психіки людини в різних видах життєдіяльності;
- застосовувати теоретичні знання у практичній роботі.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							Семестровий контроль
	денна форма							
	усього	у тому числі						
лек.		сем.	лаб.	інд.	с.р.	МКР		
	22	20	-	-	30	6		
Змістовий модуль 1. «Психологія як наука. Психіка як осередок життя»								
Тема 1. Психологія як наука. Предмет і методи психології	8	2	2	-	-	4	-	
Тема 2. Виникнення і розвиток психіки. Мозок і психіка	8	2	2	-	-	4	-	
Тема 3. Психологія особистості	10	2	2	-	-	4	2	
Разом за змістовим модулем 1	26	6	6	-	-	12	2	
Змістовий модуль 2. «Механізми опредметнення психічних утворень. Психологія спілкування та міжособистісні стосунки»								
Тема 4. Здібності. Психологія діяльності	8	2	2	-	-	4	-	
Тема 5. Психологія спілкування. Психологія соціальних груп.	10	2	2	-	-	4	2	
Разом за змістовим модулем 2	18	4	4			8	2	
Змістовий модуль 3. «Пізнавальні та емоційно-вольові процеси»								
Тема 6. Відчуття. Сприймання	8	2	2	-	-	4	-	
Тема 7. Пам'ять. Мислення	8	2	2	-	-	4	-	
Тема 8. Увага. Уява	8	2	2	-	-	4	-	
Тема 9. Емоції і почуття	8	2	2	-	-	4	-	
Тема 10. Воля і саморегуляція	8	2	2	-	-	4	-	
Тема 11. Психологічні особливості студентської групи	6	2	-	-	-	2	2	
Разом за змістовим модулем 3	46	12	10	-	-	22	2	
Семестровий контроль	30							30
Усього годин	120	22	20			42	6	30

4. Програма

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. «ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА. ПСИХІКА ЯК ОСЕРЕДОК ЖИТТЯ»

Тема 1. Психологія як наука. Предмет і методи психології

Предмет та завдання психології як науки. Основні етапи становлення психології як науки. Становлення та розвиток вітчизняної психології. Основні напрями психологічної науки. Галузі психології. Психологія в системі наук Зв'язок психології з іншими науками. Методологічні принципи та методи психології.

Рекомендована література:

Основна література: 1,3,4,5

Додаткова література: 1,2,4,7

Тема 2. Виникнення і розвиток психіки. Мозок і психіка.

Вплив змін умов існування на виникнення та розвиток психіки. Природа психічного. Категорія відображення. Стадії розвитку психіки. Психіка і мозок. Функції психіки. Психіка і свідомість. Свідомість як вищий рівень розвитку психіки. Структура свідомості. Свідоме і несвідоме в поведінці людей.

Рекомендована література:

Основна література: 1,2,5

Додаткова література: 2,4,6,7

Тема 3. Психологія особистості та її розвитку

Поняття про особистість у психології та її структуру. Дослідження природи особистості в психологічних теоріях. Самосвідомість особистості. Самооцінка. Спрямованість особистості. Потреби як джерело активності особистості. Форми спрямованості: потреби, ціннісні орієнтації, ідеали, світогляд, переконання, бажання, потяги. Фактори психічного розвитку особистості.

Рекомендована література:

Основна література: 1,2,3, 5

Додаткова література: 2,3,6,7

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. «МЕХАНІЗМИ ОПРЕДМЕТНЕННЯ ПСИХІЧНИХ УТВОРЕНЬ. ПСИХОЛОГІЯ СПІЛКУВАННЯ ТА МІЖОСОБИСТІСНІ СТОСУНКИ»

Тема 4. Здібності. Психологія діяльності

Особистість та діяльність. Становлення внутрішньої (психічної) діяльності. Структура діяльності. Компоненти дії та їх функції. Уміння і навички як способи дій. Формування вмінь та навичок. Основні види діяльності. Поняття провідної діяльності у психічному розвитку особистості.

Рекомендована література:

Основна література: 1,2,4, 5

Додаткова література: 1,4,5,7

Тема 5. Психологія спілкування. Психологія соціальних груп.

Поняття про спілкування. Функції спілкування. Види та засоби спілкування. Невербальні засоби спілкування. Психологічні способи впливу в процесі спілкування. Прийоми підвищення ефективності спілкування. Взаємодія особистості з соціальними групами. Соціальні групи, їх сутність та функції. Класифікація соціальних груп. Групові феномени: групові норми, групові очікування та статус особистості, конформізм та нонконформізм як

феномени групової поведінки, лідерство та керівництво в групі.

Рекомендована література:

Основна література: 1,3,5

Додаткова література: 1,2,7

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. «ПІЗНАВАЛЬНІ ТА ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВІ ПРОЦЕСИ»

Тема 6. Відчуття. Сприймання

Загальна характеристика пізнавальних процесів. Поняття про відчуття. Фізіологічне підґрунтя відчуттів. Класифікація і різновиди відчуттів. Основні властивості відчуттів. Відчуття і діяльність. Поняття про сприймання. Різновиди сприймань. Властивості сприймань. Спостереження і спостережливість.

Рекомендована література:

Основна література: 1,2

Додаткова література: 2,5,7

Тема 7. Пам'ять. Мислення

Поняття про пам'ять. Теорії пам'яті. Види пам'яті. Процеси пам'яті та їх характеристика. Забування та його причини. Індивідуальні особливості пам'яті. Поняття про мислення. Соціальна природа мислення. Розумові дії та операції мислення. Форми мислення. Процес розуміння. Процес розв'язання завдань. Різновиди мислення. Індивідуальні особливості мислення.

Рекомендована література:

Основна література: 1,3, 5

Додаткова література: 3,4,7

Тема 8. Увага. Уява

Поняття про уяву. Зв'язок уяви з об'єктивною дійсністю. Фізіологічне підґрунтя уяви. Уява і органічні процеси. Процес створення образів уяви. Різновиди уяви. Уява і особистість. Поняття про увагу. Фізіологічне підґрунтя уваги. Різновиди і форми уваги. Властивості уваги. Фактори стійкості уваги.

Рекомендована література:

Основна література: 1,2,3, 5

Додаткова література: 1,2,3,7

Тема 9. Емоції і почуття

Поняття про емоції та почуття. Функції емоцій та почуттів. Сутність, властивості та вираження емоцій і почуттів. Форми переживання емоцій. Види почуттів. Вищі почуття.

Рекомендована література:

Основна література: 1,2,5

Додаткова література: 1,2,5,7

Тема 10. Воля і саморегуляція

Поняття про волю, довільні дії та їх особливості. Структура складної вольової дії. Вольові якості людини. Безвілля, його причини та переборення. Психічні стани особистості. Прийоми управління емоційними станами. Саморегуляція психічних станів особистості.

Рекомендована література:

Основна література: 1,2,4,5

Додаткова література: 2,5,6,7

Тема 11. Психологічні особливості студентської групи

Вікові особливості студентів. Розвиток студентської групи. Роль, статус, самопочуття студента у групі. Роль, статус, самопочуття студента у групі. Дружба.. Міжособистісні стосунки і конфлікти.

Рекомендована література:

Основна література: 1,2,3

Додаткова література: 8, 9,11

5. Навчально-методична карта дисципліни „Психологія” (рік підготовки – 1, семестр – 1, 2).

Разом: 108 год., лекції – 22 год., семінарські заняття – 20 год., модульний контроль – 6 год., самостійна робота - 40 год., семестровий контроль – 36 год. Екзамен

Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II		Змістовий модуль III					
Назва модуля	«Психологія як наука. Психіка як осередок життя»			«Механізми опредметнення психічних утворень. Психологія спілкування та міжособистісні стосунки»		«Пізнавальні та емоційно-вольові процеси»					
Кількість балів за модуль	66 балів			59 балів		111 балів					
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Теми лекцій	Психологія як наука. Предмет і методи психології (1 б.)	Виникнення і розвиток психіки. Мозок і психіка (1 б.)	Психологія особистості (1 б.)	Здібності. Психологія діяльності (1 б.)	Психологія спілкування. Психологія соціальних груп (1 б.)	Відчуття. Сприймання (1 б.)	Пам'ять. Мислення (1 б.)	Увага. Уява (1 б.)	Емоції і почуття (1 б.)	Воля і саморегуляція (1 б.)	Психологічні особливості студентської групи (1 б.)
Теми семінарських занять	Психологія як наука. Предмет і методи психології (11 б.)	Виникнення і розвиток психіки. Мозок і психіка (11 б.)	Психологія особистості (11 б.)	Здібності. Психологія діяльності (11 б.)	Психологія спілкування та соціальних груп (11 б.)	Відчуття. Сприймання (11 б.)	Пам'ять. Мислення (11 б.)	Увага. Уява (11 б.)	Емоції і почуття (11 б.)	Воля і саморегуляція (11 б.)	
Самостійна робота	5 балів			5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 25 б.			Модульна контрольна робота 2 25 б.		Модульна контрольна робота 3 25 б.					
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)										

Загальна кількість балів – 236, розрахунковий К = 3.9

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
1.	<p style="text-align: center;">МОДУЛЬ I. «ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА. ПСИХІКА ЯК ОСЕРЕДОК ЖИТТЯ»</p> <p>Психологія як наука. Виникнення і розвиток психіки</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і завдання психології як науки. 2. Основні етапи становлення психології як науки. 3. Становлення та розвиток вітчизняної психології. 4. Основні напрямки психології. 5. Галузі психології. Зв'язок психології з іншими науками. 6. Принципи і методи психології. <p><i>Рекомендована література:</i> <i>Основна література: 1,3,4,5</i> <i>Додаткова література: 1,2,4,7</i></p>	2
2.	<p>Виникнення і розвиток психіки. Мозок і психіка</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Природа психічного. Категорія відображення. 2. Стадії розвитку психіки. 3. Функції психіки. 4. Психіка і свідомість. 5. Поняття про свідомість, її особливості та функції 6. Структура свідомості <p><i>Рекомендована література:</i> <i>Основна література: 1,2,5</i> <i>Додаткова література: 2,4,6,7</i></p>	2
3.	<p>Психологія особистості</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про особистість та її структуру. 2. Самосвідомість особистості. 3. Потреби як джерело активності особистості. Спрямованість особистості. 4. Особистість та діяльність. Становлення внутрішньої (психічної) діяльності. 5. Основні види діяльності. <p><i>Рекомендована література:</i> <i>Основна література: 1,2,3, 5</i> <i>Додаткова література: 2,3,6,7</i></p>	2
4.	<p style="text-align: center;">МОДУЛЬ II. МЕХАНІЗМИ ОПРЕДМЕТНЕННЯ ПСИХІЧНИХ УТВОРЕНЬ. ПСИХОЛОГІЯ СПІЛКУВАННЯ ТА МІЖОСОБИСТІСНІ СТОСУНКИ</p> <p>Здібності. Психологія діяльності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття здібностей. Здібності та задатки. Види здібностей. 2. Структура здібностей. Розвиток здібностей та їх рівні. 3. Особистість та діяльність. Становлення внутрішньої (психічної) діяльності. 4. Структура діяльності. Компоненти дії та їх функції. 5. Уміння і навички як способи дій. Формування вмінь та навичок. 6. Основні види діяльності. Поняття провідної діяльності у психічному розвитку особистості. <p><i>Рекомендована література:</i> <i>Основна література: 1,2,4, 5</i> <i>Додаткова література: 1,4,5,7</i></p>	2
5.	<p>Психологія спілкування та соціальних груп</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про спілкування. Функції спілкування. 2. Мова як засіб спілкування. 3. Невербальні засоби спілкування. 4. Різновиди спілкування. 	2

	<p><i>Рекомендована література:</i> <i>Основна література: 1,2,4,5</i> <i>Додаткова література: 1,2,7</i></p>	
6.	<p>МОДУЛЬ III. ПІЗНАВАЛЬНІ ТА ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВІ ПРОЦЕСИ Відчуття. Сприймання 1. Поняття про відображення як основу психічної діяльності. 2. Поняття про відчуття, його види та властивості. 3. Відчуття і діяльність. 3. Сприймання та його природа. Фізіологічні основи сприймання. 4. Види сприймань. 5. Властивості сприймань. 6. Спостереження і спостережливість <i>Рекомендована література:</i> <i>Основна література: 1,2,</i> <i>Додаткова література: 2,5,7</i></p>	2
7	<p>Пам'ять. Мислення 1. Поняття про пам'ять. Теорії пам'яті. 2. Види пам'яті. Процеси пам'яті. 3. Закономірності пам'яті. Розвиток пам'яті. 4. Індивідуальні особливості пам'яті. 5. Поняття про мислення. Розумові дії та операції мислення. 6. Форми мислення. Різновиди мислення. 7. Індивідуальні особливості мислення. Особливості творчого мислення. <i>Рекомендована література:</i> <i>Основна література: 1,3, 5</i> <i>Додаткова література: 3,4,7</i></p>	2
8	<p>Увага. Уява 1. Поняття про увагу. Фізіологічне підґрунтя уваги. Різновиди і форми уваги. 2. Властивості уваги. Фактори стійкості уваги. 3. Поняття про уяву. Зв'язок уяви з об'єктивного дійсностію. 4. Процес створення образів уяви. 5. Функції уяви та її розвиток. Різновиди уяви. <i>Рекомендована література:</i> <i>Основна література: 1,2,3, 5</i> <i>Додаткова література: 1,2,3,7</i></p>	2
9	<p>Емоції і почуття 1. Поняття про емоції та почуття. Функції емоцій та почуттів. 2. Вираження емоцій та почуттів. 3. Форми переживання емоцій. 4. Види почуттів. <i>Рекомендована література:</i> <i>Основна література: 1,2,5</i> <i>Додаткова література: 1,2,5,7</i></p>	2
10	<p>Воля і саморегуляція 1. Поняття про волю. 2. Структура складної вольової дії. 3. Вольові якості людини. 4. Безвілля, його причини і способи переборення. <i>Рекомендована література:</i> <i>Основна література: 1,2,4,5</i> <i>Додаткова література: 2,5,6,7</i></p>	2

7. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Завдання	Кількість годин	Кількість балів
1.	Вивчення мотивації на досягнення у людини (за допомогою методики «Шкала потреб у досягненні» Ю.М. Орлова).	6	5
2.	Встановіть взаємозв'язок рівнів розвитку нервової системи, стадій розвитку психіки і форм поведінки живих істот.	6	5
3.	Проведіть дослідження по виявленню окремих властивостей власної особистості та особливостей діяльності, користуючись психодіагностичними методиками теми 13. „Особистість" в Практикумі із загальної психології / За ред. Т.І. Пашукової.- К., 2000.	6	5
4.	Користуючись Практикумом із загальної психології / За ред. Т.І. Пашукової.- К., 2000 (тема 1. Відчуття, тема 2. Сприймання), дослідить індивідуальні особливості відчуттів та сприймань.	6	5
5.	Визначте позитивні та негативні наслідки забування як процесу пам'яті та вкажіть шляхи запобігання забуванню бажаної інформації.	6	5
6.	Користуючись Практикумом із загальної психології / За ред. Т.І. Пашукової.- К., 2000 (тема 6. Уява, тема 4. Увага), дослідить індивідуальні особливості уяви та уваги.	4	5
7.	Охарактеризуйте місце та роль емоцій у структурі особистості.	4	5
8.	Дослідження властивостей нервової системи школяра (за допомогою методики «Теппінг-тест» Е.П. Ільїна).	4	5
Разом		42	40

8. Методи навчання:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

• *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

• *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

9. Методи контролю

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

Методи письмового контролю: модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

10. Методичне забезпечення

- опорні конспекти лекцій;
- мультимедійні презентації;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.

11. Система поточного та підсумкового контролю знань

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Психологія» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; результату складання екзамену - розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до таблиці 11.1. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 11.2, табл. 11.3.

Таблиця 11.1

Контроль успішності студентів

Поточне тестування та самостійна робота											Макс. балів	Екзамен	Сума	
Форми роботи	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3								
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10				T11
Лекції	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11	40	100
Семінарські заняття	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11		110		
Самостійна робота	5			5	5	5	5	5	5	5		40		
МКР	25			25		25						75		
ВСЬОГО – 236 б. К – 3.9											236			

Таблиця 11.2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Значення оцінки	Оцінка за шкалою університету	За національною шкалою
A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками	90 – 100 балів	відмінно
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82 – 89 балів	добре
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75 – 81 балів	

D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69 – 74 балів	задовільно
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60 – 68 балів	
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35 – 59 балів	незадовільно
F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1– 34 балів	

Таблиця 11.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Критерії оцінювання
«відмінно»	A	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	B C	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	D E	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	FX F	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

12. Рекомендована література

Основна література

1. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посібник.- К., 2001.
2. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии: В 2х т.- М.,1989.
3. Основы психологии: Підручник/ За заг. ред О.В. Киричука, В.А. Роменця.- К.,1996.

4. Психологія: Підручник / Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та інш.; за ред. Ю.Л. Трофімова.-К., 2001.
5. Психологічний словник/ За ред. В.І. Войтка.- К.,1982.

Додаткова література

1. Берн З. Игры, в которые играют люди. Психология человеческих взаимоотношений. Люди, которые играют в игры. Психология человеческой судьбы,- Минск, 1992.
2. Бойко Е.И. Механизмы умственной деятельности (Динамические временные связи).- Горенко Е., Толстиков В. Природа собственного «Я».- М.,2001.
3. Курс практической психологии, или как научиться работать и добиваться успеха: Учебное пособие/ Автор-сост. Р.Р. Кашапов.- Ижевск, 2000.
4. Платонов К.К. Структура и развитие личности.- М.,1986.
5. Проблемы периодизации развития психики в онтогенезе/ Под ред. В.В. Давидова, Д.Б. Эльконина и др.- М., 1976.
6. Тихомиров О.К. Психология мышления.- М., 1984.
7. Хрестоматия по психологии/Сост. В.В. Мироненко; под. ред. А.В. Петровского.- М., 1987.